

Cele krótkoterminowe do roku 2007 i kierunki działań:

1. Zapobieganie poważnym awariom;
2. Minimalizacja skutków sytuacji awaryjnych;
3. Zwiększenie świadomości społecznej dotyczącej zasad postępowania i zapobiegania w przypadku wystąpienia poważnej awarii lub klęsk żywiołowych.

<i>Lp.</i>	<i>Nazwa zadania</i>	<i>Uwagi</i>
<i>1</i>	<i>2</i>	<i>3</i>
1	Utrzymywanie w gotowości sprawnego systemu zapobiegawczo – interwencyjno – ratunkowego na wypadek wystąpienia poważnej awarii lub klęsk żywiołowych	realizowane Starostwo Powiatowe, Straż Pożarną, Straż Miejską, Policję
2	Wdrażanie zasad i zaleceń zawartych w Wojewódzkim Planie Zarządzania Ryzykiem	realizowane przez Starostwo Powiatowe, Straż Pożarną, Straż Miejską, Policję
3	Monitoring potencjalnych sprawców poważnych awarii pod kątem spełniania przez nich wymogów bezpieczeństwa i prewencji	WIOŚ, Straż Pożarna
4	Uwzględnianie w miejscowych planach zagospodarowania przestrzennego wymogów ochrony przeciwpowodziowej	Urzędy Miast i Gmin
5	Uwzględnianie w miejscowych planach zagospodarowania przestrzennego ustaleń w zakresie poważnych awarii	Urzędy Miast i Gmin
6	Promowanie systemu ubezpieczeń ekologicznych dla obiektów i działań, które w sytuacji awaryjnej będą wymagać sfinansowania działań ratowniczych i naprawczych	realizowane przez Starostwo Powiatowe, Straż Pożarną, Straż Miejską, Policję, media, szkoły
7	Prowadzenie działań edukacyjno – informacyjnych dla mieszkańców powiatu o możliwości zapobiegania i postępowania w razie wystąpienia poważnej awarii lub klęsk żywiołowych	realizowane Starostwo Powiatowe, Straż Pożarną, Straż Miejską, Policję, szkoły, media
8	Przeprowadzanie szkoleń dla odpowiedzialnych służb oraz podmiotów stwarzających ryzyko dotyczących zapobiegania, minimalizacji ryzyka i postępowania w razie wystąpienia poważnej awarii	służby wewnętrzne podmiotów stwarzających ryzyko, Straż Pożarna
9	Kontrola nad załadunkiem, transportem i rozładunkiem materiałów niebezpiecznych w celu zapobiegania potencjalnym poważnym awariom	podmioty prowadzące transport i spedycje materiałów niebezpiecznych, policja, straż pożarna
10	Kontrola stanu technicznego pojazdów przeznaczonych do przewozu substancji niebezpiecznych	Policja
11	Wyznaczenie optymalnych (najbezpieczniejszych) tras dla przewozu substancji niebezpiecznych	Starostwo Powiatowe, podmioty prowadzące transport i spedycje materiałów niebezpiecznych, zarządy dróg

Efekty działań:

- wzrost bezpieczeństwa środowiskowego;
- zmniejszenie strat wymiernych i niewymiernych (ekonomicznych, materialnych i społecznych) w wyniku wystąpienia poważnych awarii przemysłowych i transportowych;
- minimalizacja ryzyka występowania poważnych awarii oraz nadzwyczajnych zagrożeń dla środowiska poprzez zwiększony poziom prewencji;
- wzrost świadomości społecznej;
- ograniczenie ryzyka wystąpienia zagrożeń spowodowanych błędem ludzi lub ich nieświadomym działaniem;
- zlikwidowanie części przyczyn powodujących zdarzenia nadzwyczajne i poważne awarie;
- zwiększenie możliwości przeciwdziałania skutkom występowania wydarzeń nadzwyczajnych.

8. OCHRONA DZIEDZICTWA PRZYRODNICZEGO I RACJONALNE UŻYTKOWANIE ZASOBÓW PRZYRODY

8.1 OCHRONA PRZYRODY I KRAJOBRAZU

8.1.1 LASY

8.1.1.1 Stan aktualny

Grunty leśne na terenie powiatu sztumskiego zajmują obszar o powierzchni 12 303 ha, z czego 11 967 ha to lasy. W strukturze własności dominują lasy państwowe (11 462 ha), kolejne miejsce zajmują lasy prywatne (741 ha) i lasy stanowiące własność gmin (100 ha). Wskaźnik lesistości dla powiatu wynosi 16,4% i jest znacznie niższy od wskaźnika lesistości kraju – 28%.

Lasy rozmieszczone są głównie w północno-zachodniej i wschodniej części powiatu. Dominującym drzewem jest sosna (71,6%), obok niej występują buki, dęby, świerki, oraz modrzewie i klony.

Pod względem dostosowania składu gatunkowego drzewostanów do właściwości siedliska, znaczna część drzewostanów wykazuje niezgodność z siedliskiem, a nieco ponad 30% drzewostanów ma skład gatunkowy częściowo zgodny z siedliskiem. Stan ten jest wynikiem wprowadzania monokultury sosny na różnych siedliskach przez człowieka. Dominująca rola sosny, przy dużym udziale żywnych siedlisk lasów i olsów, wynika głównie z zaszłości gospodarczych z okresu, kiedy preferowano sosnę na wszelkich możliwych siedliskach, w celu uzyskania szybkich korzyści ekonomicznych.

Lasy powiatu sztumskiego są uznawane za zdrowe, ponieważ znajdują się w I strefie tzw. uszkodzeń słabych.

Na terenie powiatu sztumskiego kompleksy leśne są administrowane przez Nadleśnictwa w Kwidzynie i Suszu, w skład których wchodzi leśnictwa.

Tabela 39 Jednostki administrujące lasami na obszarze powiatu sztumskiego

Lp.	NADLEŚNICTWO KWIDZYN	Powierzchnia w [ha]
1	Leśnictwo Waplewo	1182
2	Leśnictwo Polanka	1140
3	Leśnictwo Wilki	1050
4	Leśnictwo Mikołajki Pomorskie	1048
5	Leśnictwo Wydry	325

Lp.	NADLEŚNICTWO SUSZ	Powierzchnia w [ha]
1	Leśnictwo Bornice	1462
2	Leśnictwo Mortąg	1341
3	Leśnictwo Królewskie	1328
4	Leśnictwo Dębina	1147

Częściowo do rejonu należą również:

-Leśnictwo Sarowo	1182 ha
-Leśnictwo Benowo	1147 ha

Niewielki fragment północno-zachodniej części Nadleśnictwa Dobrocin obejmuje gminę Stary Dzierżoń. Obszar administrowany przez Nadleśnictwo Dobrocin zajmują w powiecie 141 ha, z czego 15,73 ha jest pod wodą. Głównymi gatunkami są tam buk i olsza.

Powierzchnia lasów administrowanych przez Nadleśnictwo Kwidzyn w poszczególnych gminach powiatu sztumskiego kształtuje się następująco:

Tabela 40 Powierzchnia lasów administrowanych przez Nadleśnictwo Kwidzyn w poszczególnych gminach powiatu sztumskiego

GMINA	LESISTOŚĆ w [ha]
SZTUM	4 634,82
STARY TARG	1 186,26
MIKOŁAJKI POMORSKIE	1 022,40
DZIERZGOŃ	194,78
STARY DZIERZGOŃ	90,54
OGÓLEM	7 128,80

Źródło: Dane Nadleśnictwa Kwidzyn, (2003).

Zasoby leśne posiadają, obok wybitnego znaczenia przyrodniczego, także znaczenie gospodarcze, przede wszystkim dla pozyskiwania drewna i runa leśnego oraz mają duże znaczenie dla turystyki i rekreacji.

Do ważniejszych zbiorowisk leśnych w powiecie sztumskim zaliczono:

- łąg jesionowo-olszowy – złożony z lasu olszowego z liczną domieszką świerka i dębu szypułkowego. Wśród krzewów licznie występuje leszczyna, kruszyna i czeremcha pospolita,
- subborealny bór mieszany – z drzewostanem dębowo-sosnowym ze sporadycznie występującymi, zwłaszcza w podszycie osiką i brzozą brodawkową a z krzewów kruszyną i jałowcem,
- suboceaniczny bór świeży – złożony z drzewostanu sosnowego z niewielkim udziałem brzozy brodawkowej oraz dębu szypułkowego. W podszycie przeważa kruszyna,
- ols torfowcowy – reprezentowany przez las olszowy z niewielką domieszką brzozy brodawkowej i omszonej.

Lasy odgrywają istotną rolę w kształtowaniu stosunków wodnych, znaczne ich obszary uznane są jako lasy ochronne, głównie wodochronne. Lasy stanowią schronienie i środowisko życiowe dla wielu rzadkich już przedstawicieli fauny, podlegających z tego tytułu ochronie gatunkowej.

Lasy ochronne występują głównie w gminach: Sztum i Mikołajki Pomorskie; ogółem zajmują one na terenie powiatu sztumskiego 1478,2 ha. W skład lasów ochronnych wchodzi: lasy glebochronne, wodochronne, lasy o szczególnym znaczeniu przyrodniczo-naukowym, lasy położone na stałych powierzchniach badawczych i doświadczalnych, lasy stanowiące drzewostany nasienne oraz lasy stanowiące ostoje zwierząt podlegających ochronie gatunkowej, jak również rezerваты leśne. Powierzchnia lasów ochronnych (wg danych Nadleśnictwa Kwidzyn) w poszczególnych gminach wynosi:

gmina Dzierzgoń – 119,7 ha
 gmina Stary Dzierzgoń – 84,8 ha
 gmina Mikołajki Pomorskie – 265,0 ha
 gmina Sztum – 757,3 ha
 gmina Stary Targ – 251,4 ha.

Na terenie powiatu działają następujące koła łowieckie:
 w obwodzie 76 i 77 „PNIEJA” ze starego Dzierzgonia,
 w obwodzie 70 „ŻUBR” z Elbląga,
 w obwodzie 69 „BÓBR” z Pasłęka.

8.1.1.2 Dominujące w powiecie zbiorowiska roślinne

Szata roślinna powiatu sztumskiego w znacznym stopniu jest zmodyfikowana przez działalność człowieka. Tylko niecałe 18 % powierzchni powiatu przypada na tereny leśne, gdzie szata roślinna zachowuje najbardziej zbliżony do naturalnego charakter. Oprócz tego na terenie powiatu występują zbiorowiska torfowe łąkowe.

Zbiorowiska torfowiskowe różnią się w zależności od typu torfowiska. Torfowiska niskie darniowe charakteryzują się występowaniem zbiorowisk roślinnych typu szuwarowego, natomiast torfowiska niskie leśne i zaroślowe charakteryzują się występowaniem zbiorowisk olsowych, m.in. i olsu torfowcowego. Ols torfowcowy jest ubogi florystycznie. W runie obficie występują mchy torfowce, głównie torfowiec nastroszony. Znaczny w tym zbiorowisku jest udział gatunków typowych dla borów i torfowisk. Charakterystyczna dla olsów kępkowo-mozaikowa struktura jest tutaj słabiej widoczna. Olsy torfowcowe występują z dala od cieków, w izolowanych, bezodpływowych zagłębieniach, gdzie powierzchniowe ruchy wody są znikome.

Zbiorowiska roślinności przybrzeżnej (szuwarowiskowe) występują przy brzegach eutroficznych zbiorników wodnych. Dominują wśród nich trzciny, oczeret jeziorny oraz rośliny wodne, jak: grzybień pólnoćny, rdestnica pływająca, pałka wąskolistna, turzyca dziubkowata i sztywna, szczaw lancetowaty, jaskier wielki, sit członowaty, tojeść pospolita oraz krwawnica pospolita.

Zbiorowiska roślin wodnych wykazują zróżnicowanie w zależności od typu zbiornika wodnego. W wodach eutroficznych występują zespoły ramienicy, wywłócznika kłosowego, grażela żółtego, zabiścieku pływającego i osoki aloesowatej. W wodach dystroficznych występują zespoły ramienicy i osoki aloesowatej. Najbardziej rozpowszechniony jest zespół rogatka sztywnego, tworzącego wraz z rdestnicą pływającą, wywłócznikiem kłosowym, oraz ramienicami rozległe podwodne łąki. W płytkich zbiorowiskach dystroficznych występuje moczarka kanadyjska.

Jednym z najcenniejszych zespołów wśród zbiorowisk nieleśnych są zbiorowiska łąkowe z zespołem łąk okresowo mokrych. Runo tworzy w nich głównie trzęślica modra, turzyca prosowata, kostrzewa czerwona, wiechlina łąkowa, zachyłnik błotny, tarczycza pospolita, tojeść pospolita, krwawnica pospolita, siedmiopalecznik błotny, goździk pyszny oraz goryczka wąskolistna i kosaciec syberyjski.

Prócz wyżej wymienionych, na terenie powiatu występują również zbiorowiska antropogeniczne. Zbiorowiska synantropijne są reprezentowane głównie przez zespoły chwastów towarzyszące uprawom rolnym, nitrofilne zbiorowiska bylin i pnączy na siedliskach ruderalnych i brzegach zbiorników wodnych oraz zespoły terofitów letnich zajmujące wysychające latem brzegi zbiorników wodnych.

Źródło: J. M. Matuszkiewicz – Zespoły leśne Polski. Wyd. Nauk. PWN. 2001, Warszawa.

8.1.1.3 Obszary i obiekty chronione

Obszar powiatu w swej części zachodniej obejmuje fragment krajowego korytarza doliny Wisły, do którego należy zalesiona strefa krawędziowa wysoczyzny. Nie ma tu osobliwości przyrodniczych o randze krajowej lub europejskiej. Przyroda chroniona jest w lokalnie w trzech rezerwach, położonych w strefie krawędziowej pojezierza. Ukształtowanie terenu i mała lesistość powodują, że krajobraz ma tu w przewadze charakter rozległych, sfalowanych panoram rolniczych. Ochronie przyrody i krajobrazu powiatu służy skomplikowany układ obszarów chronionego krajobrazu: fragment obszaru Ryjewskiego, obszar Białej Góry, fragment obszaru jeziora Dzierżoń oraz obszar rzeki Dzierżoń i fragment Parku Krajobrazowego Pojezierza Iławskiego.

Park Krajobrazowy Pojezierza Iławskiego

W powiecie sztumskim występuje północny fragment Parku Krajobrazowego Pojezierza Iławskiego (gmina Stary Dzierżoń). Cała powierzchnia Parku wynosi 25 045 ha (w tym w gminie 2 641 ha tj.

10,5%), a powierzchnia otuliny parku wynosi 18 038 ha (w tym w gminie 1 619 ha tj. 9%) Park utworzono w dniu 17. 05. 1993 r. rozporządzeniem Wojewody Olsztyńskiego nr 120. Park obejmuje krajobraz młodogłacjalny z dużym udziałem zwartych kompleksów leśnych. Przeważają subkontynentalne grady i bory mieszane. Lasy ciągną się w zachodniej części Parku od okolic Starego Dzierzgonia i Zalewa do Iławy. Silnie rozwinięta jest sieć hydrograficzna. Na obszarze parku i jego otuliny znajdują się 43 zbiorniki jeziorne, o łącznej powierzchni 6003 ha, z których 50% powierzchni przypada na kompleks najdłuższego w Polsce jeziora Jeziorak (27,5 km). Do większych jezior w Parku należą: Płaskie, Ewingi, Rucewo Wielkie, Gaudy, Bądze, Januszewskie oraz urocze, leśne jeziora: Jasne, Kociołek, Urowiec, Głębokie, Plajtek. Pod względem florystycznym obszar Parku charakteryzuje się wysoką różnorodnością. Głównym składnikiem są zbiorowiska leśne, znaczny jest udział roślinności wodnej, mniejszy bagienno-torfowej, łąkowej i synantropijnej. Na terenie parku stwierdzono występowanie 187 gatunków kręgowców: 10 gatunków płazów (6 chronionych - kumak nizinny, huczek ziemny, ropucha szara i zielona, rzekotka drzewna i traszka zwyczajna), 4 gatunki chronionych gadów (jaszczurka zwinka, padalec, zaskroniec, żmija zygzakowata, 135 gatunków ptaków (w tym 116 chronionych) i 32 gatunki ssaków z chronionymi: wiewiórką, łasicą, jeżem, wydrą i prawdopodobnie wilkiem. Świat ornitologiczny to przede wszystkim bielik, orlik krzykliwy, rybołów, kania ruda, kania czarna, trzmielojad, myszołów, krogulec, jastrząb, błotniak stawowy, kobuz oraz inne gatunki umieszczone w wykazie gatunków zagrożonych w Polskiej Czerwonej Księdze Zwierząt: zielonka, gągoł, kropiatka, bąk, kormoran.

Obszar Chronionego Krajobrazu Rzeki Dzierzgoń

Obszar Chronionego Krajobrazu o powierzchni 7 224 ha, w tym w województwie pomorskim 4 371 ha, obejmuje dorzecze rzeki Dzierzgoń, na północnym zachodzie (gmina Dzierzgoń i Stary Dzierzgoń) powiatu sztumskiego. Rzeka Dzierzgoń uchodzi do jeziora Drużno poza powiatem. Obszar chroniony rzeki ma na całej długości charakter przyrzecza w strefie moreny czołowej. W części południowej przeważa rzeźba pagórkowata i falista, w środkowej – wzgórz czołowo morenowych. Obszar utworzono w dniu 26.04. 1985 r. uchwałą WRN w Elblągu nr VI/51/85 dla ochrony walorów krajobrazowych.

Obszar Chronionego Krajobrazu jeziora Dzierzgoń

Powierzchnia obszaru wynosi 5 630 ha. W obrębie gminy Mikołajki Pomorskie obejmuje rejon jeziora Balewskiego, a w gminie Stary Targ obszar pomiędzy miejscowościami Stary Targ, Waplewo i Krasna Łąka. Obszar utworzono w dniu 26.04. 1985 r. uchwałą WRN w Elblągu nr VI/51/85 dla ochrony walorów krajobrazowych. Elementami krajobrazotwórczymi tego obszaru są niecki jezior rynnowych: Dzierzgoń i Balewskie wraz z terenami przyjeziornymi oraz dwa kompleksy leśne: las mieszany świeży, miejscami las wilgotny i ols.

Obszar Chronionego Krajobrazu rzeki Nogat

Powierzchnia w województwie pomorskim wynosi 11 578 ha. Obszar utworzono w dniu 26.04. 1985 r. uchwałą WRN w Elblągu nr VI/51/85 dla zachowania biotopu międzywala i ujścia Nogatu oraz zabytków etnograficznych dawnego osadnictwa na Żuławach. W obrębie gminy Sztum znajduje się południowy fragment tego obszaru obejmujący pas terenu o szerokości do 2 km w otoczeniu rzeki Nogat i fragment lasów leśnictwa Wilki. Elementami krajobrazotwórczymi tego obszaru są: toń wodna, pasy oczeretów, szuwarów i innej roślinności wodnej oraz strefa zadrzewień i zakrzewień nadwodnych.

Obszar Chronionego Krajobrazu Białej Góry

Wzdłuż południowo-wschodniej granicy powiatu rozciąga się Obszar Chronionego Krajobrazu Białej Góry, zajmujący obszar o powierzchni 3 971 ha, w tym prawie 70% na terenie gminy Sztum (obręby wiejskie Piekło i Biała Góra), a pozostała część w gminie Ryjewo. Obszar utworzono w dniu 26.04. 1985 r. uchwałą WRN w Elblągu nr VI/51/85 dla ochrony walorów krajobrazowych. Obszar obejmuje tereny międzyrzecza Wisły-Leniwki i Nogatu oraz tereny położone między Nogatem, a ścianą lasu rosnącego na zboczu doliny Wisły. Brzegi rzek porastają oczerety i szuwały stwarzając dogodne warunki do bytowania i lęgu ptactwa wodnego i błotnego.

Ryjewski Obszar Chronionego Krajobrazu

W obrębie gminy Sztum występuje północny fragment Ryjewskiego obszaru chronionego krajobrazu. Powierzchnia całego obszaru wynosi 3 065 ha. Obszar utworzony w dniu 26.04. 1985 r. uchwałą WRN w Elblągu nr VI/51/85 dla ochrony biotopu lasów strefy krawędziowej wysoczyzny pojezierza Iławskiego oraz walorów krajobrazowych terenu.

Rezerваты

Do systemu obszarów chronionych na terenie powiatu sztumskiego należą: rezerwat leśno-krajobrazowy „Parów Węgry, rezerwat chroniący roślinność ciepłolubną – „Biała Góra” oraz rezerwat leśny „Las Łęgowy nad Nogatem”.

„Parów Węgry” – położony w gminie Sztum rezerwat leśno-krajobrazowy o powierzchni 22,15 ha utworzony w 1968 r., położony we wsi Węgry, obejmuje dość głęboki jar, w którym płynie potok uchodzący do Nogatu. Zbocza jaru są strome, miejscami urwiste. Prawie cały obszar porośnięty jest drzewostanem mieszanym, z małą domieszką gatunków iglastych. Występują tu okazałych rozmiarów stare dęby, buki, jawory, lipy, brzozy, jesiony oraz świerki i modrzewie. Dodatkową osobliwością tego terenu jest występująca tu bogata roślinność zielna, a na północnym stoku – stepowa.

„Biała Góra” – rezerwat florystyczny utworzony w 1968 r., znajdujący się w gminie Sztum, zajmujący powierzchnię 3,81 ha, obejmuje dość strome zbocze wzdłuż prawego brzegu Wisły, od granicy lasu (w odległości około 3 km na wschód od miejscowości Biała Góra). Rezerwat chroni zbiorowiska roślin kserotermicznych (ciepłolubnych) na fragmentach odsłoniętych zboczy doliny Wisły. Od południa i zachodu zespół roślinności zmienia się, gdyż jest wypierany przez las liściasty.

„Las Łęgowy nad Nogatem” – rezerwat leśny, stanowiący pozostałość lasów łągowych, niegdyś rozpowszechnionych na Żuławach; został utworzony w 1968 r. Na powierzchni 32,3 ha występuje okazały około 150-cioletni drzewostan jesionowo-wiązowy.

Wpływ działalności człowieka na zbiorowiska roślinne powiatu jest różnorodny. Obecnie odchodzi się od melioracji mającej na celu głównie osuszenie terenu, co wpływało niekorzystnie na naturalny charakter szaty roślinnej. Zaniechano także błędnej polityki prowadzonej na terenach leśnych, sprowadzającej się do monokulturowych nasadzeń sosny na obszarach pozysku drzew, jednakże skutki tych działań z przeszłości rzutują na stan obecny.

Gatunki roślin chronionych typowe dla żyznych lasów liściastych, występujące w powiecie sztumskim to: lilia złotogłów, wawrzynek wilcze łyczo i kopytnik pospolity. Natomiast dla obszarów torfowiskowych charakterystyczne są: woskownica europejska, żurawina błotna, bagno zwyczajne, bobrek trójlistny i czermień błotna.

Do obiektów przyrodniczo cennych należą również licznie reprezentowane na terenie powiatu sztumskiego pomniki przyrody, których zestawienie podano poniżej:

Tabela 41 Pomniki przyrody zlokalizowane na terenie powiatu sztumskiego

Lp.	Nr rejes. WKP	Typ pomnika	Ilość	Gatunek	Obwód	Organ tworzący	Nr aktu	Data aktu	Własność	Opis położenia	Gmina
1	48/54e	drzewo	1	dąb szypułkowy.	4,44	Prez.WRN Gdańsk	Orzeczn. nr 43	1954.07.02	prywatna	Pierzchowce	Mikołajki Pomorskie
2	131E	drzewo	1	dąb szypułkowy.	4,70	Wojewoda Elbląski	Rozp.9/96	1996.06.25	skarb państwa	Ndl.Kwidzyn, L.Waplewo W, o.50c	Mikołajki Pomorskie
3	38/93E	drzewo	1	buk pospolity	4,60	Wojewoda Elbląski	Rozporz. 11/93	1993.06.30	nie określono	Waplewo Wielkie, park przypałacowy	Stary Targ
4	39/93E	drzewo	1	modrzew europejski	2.65	Wojewoda Elbląski	Rozporz. 11/93	1993.06.30	nie określono	Waplewo Wielkie, park przypałacowy	Stary Targ
5	40/93E	drzewo	1	lipa drobnolistna	3,80	Wojewoda Elbląski	Rozporz. 11/93	1993.06.30	nie określono	Waplewo Wielkie, park przypałacowy	Stary Targ
6	41/93E	drzewo	1	dąb szypułkowy	3.60	Wojewoda Elbląski	Rozporz. 11/93	1993.06.30	nie określono	Waplewo Wielkie, park przypałacowy	Stary Targ
7	43/93E	drzewo	1	świerk pospolity	3,15	Wojewoda Elbląski	Rozporz. 11/93	1993.06.30	nie określono	Waplewo Wielkie, park przypałacowy	Stary Targ
8	44/93E	drzewo	1	platan klonolistny	4,000	Wojewoda Elbląski	Rozporz. 11/93	1993.06.30	nie określono	Waplewo Wielkie, park przypałacowy	Stary Targ
9	45/93E	drzewo	1	orzech czarny	4,00	Wojewoda Elbląski	Rozporz. 11/93	1993.06.30	nie określono	Waplewo Wielkie, park przypałacowy	Stary Targ
10	46/93e	drzewo	1	buk pospolity	3.15	Wojewoda Elbląski	Rozporz. 11/93	1993.06.30	nie określono	Waplewo Wielkie, park przypałacowy	Stary Targ
11	47/93E	drzewo	1	buk pospolity	4,45	Wojewoda Elbląski	Rozporz. 11/93	1993.06.30	nie określono	Waplewo Wielkie, park przypałacowy	Stary Targ

Program Ochrony Środowiska dla powiatu sztumskiego na lata 2004 - 20011

Lp.	Nr rejес. WKP	Typ pomnika	Ilość	Gatunek	Obwód	Organ tworzący	Nr aktu	Data aktu	Własność	Opis położenia	Gmina
12	37/93E	drzewo	1	buk pospolity	3,60	Wojewoda Elbląski	Rozporz. 11/93	1993.06.30	nie określono	Waplewo Wielkie, park przypałacowy	Stary Targ
13	129E	drzewo	1	dąb szypułkowy	4,40	Wojewoda Elbląski	Rozp. 6/96	1996.06.25	skarb państwa	Ndl. Kwidzyn, L. Waplewo, o. 49a	Stary Targ
14	130E	drzewo	1	dąb szypułkowy	6,20	Wojewoda Elbląski	Rozp. 6/96	1996.06.25	skarb państwa	Ndl. Kwidzyn, L. Waplewo, o. 49a	Stary Targ
15	18/95E	drzewo	1	jesion wyniosły	3.02	Wojewoda Elbląski	Rozp. 4/95	1995.03.17	skarb państwa	L. Polanka na skarpie rzeki Świętej	Sztum
16	19/95E	drzewo	1	lipa drobnolistna	3,35	Wojewoda Elbląski	Rozp. 4/95	1993.06.30	skarb państwa	Ndl. Kwidzyn, L. Polanka, o. 18a	Sztum
17	20/95E	drzewo	1	lipa drobnolistna	3,18	Wojewoda Elbląski	Rozp. 4/95	1993.06.30	skarb państwa	Ndl. Kwidzyn, L. Polanka, o. 18g	Sztum
18	21/95E	drzewo	1	lipa drobnolistna	4,08	Wojewoda Elbląski	Rozp. 4/95	1993.06.30	skarb państwa	Gościszewo L. Polanka, o. 10a	Sztum
19	22/95E	grupa drzew	2	dąb szypułkowy dąb szypułkowy	2,50 2,30	Wojewoda Elbląski	Rozp. 4/95	1993.06.30	komunalny	Sztum Zieleniecki k/ Jeziora Zajezierskiego	Sztum m.
20	23/95E	drzewo	1	topola	4,30	Wojewoda Elbląski	Rozp. 4/95	1993.06.30	prywatna	Park zabytk. k/jeziora Zajezierskiego	Sztum m.
21	24/95E	drzewo	1	jesion wyniosły	4,00	Wojewoda Elbląski	Rozp.4/95	1995.03.17	prywatna	Park zabytk. obejście dworku Żeromskiego	Sztum m.
22	98/96E	drzewo	1	dąb szypułk.	4,75	Wojewoda Elbląski	Rozp. 1/96	1996.01.22	skarb państwa	L. Benowo, o. Ryjewo 148a	Sztum
23	99/96E	drzewo	1	dąb szypułk.	5.05	Wojewoda Elbląski	Rozporz. 1/96	1996.01.22	skarb państwa	L. Benowo, o. Ryjewo 148a	Sztum

Lp.	Nr rejes. WKP	Typ pomnika	Ilość	Gatunek	Obwód	Organ tworzący	Nr aktu	Data aktu	Własność	Opis położenia	Gmina
24	120E	drzewo	1	lipa drobnolistna	3,23	Wojewoda Elbląski	Rozp. 6/96	1996.06.25	skarb państwa	Ndl. Kwidzyn, L. Polanka, o.18g	Sztum
25	121E	drzewo	1	jesion wyniosły	3,00	Wojewoda Elbląski	Rozp. 6/96	1996.06.25	skarb państwa	Ndl. Kwidzyn, L. Polanka, o.35a	Sztum
26	135/62E	głaz	1		–	Prez.WRN Gdańsk	Orzec. 135	1962.11.29	nie określono	Sztumska Wieś	Sztum
27	168E	drzewo	1	lipa drobnolistna	3,14	Wojewoda Elbląski	Rozp. 6/96	1996.06.25	skarb państwa	Ndl. Kwidzyn, L. Polanka, o. 18a	Sztum
28	169E	grupa drzew	190	dąb szypułkowy	2,00-4,00	Wojewoda Elbląski	Rozp. 6/96	1996.06.25	skarb państwa	Ndl. Kwidzyn, L. Polanka, o. 6abc oraz L.Wilki o. 7abd	Sztum
29	262E	drzewo	1	lipa drobnolistna	4,08	Wojewoda Elbląski	Rozp. 8/96	1996.12..31	prywatna	Gościszewo, p. grunty Zbigniewa Konefała	Sztum
30	111E	drzewo	1	dąb szypułkowy	4,53	Wojewoda Elbląski	Rozp. 6/96	1996.06.25	skarb państwa	Ndl. Susz, L. Mortąg, o. 98c	Stary Dzierzgoń
31	112E	drzewo	1	dąb szypułkowy	4,15	Wojewoda Elbląski	Rozp. 6/96	1996.06.25	skarb państwa	Ndl. Susz, L. Mortąg, o. 98c	Stary Dzierzgoń
32	113E	drzewo	1	dąb szypułkowy	3,51	Wojewoda Elbląski	Rozp. 6/96	1996.06.25	skarb państwa	Ndl. Susz, L. Mortąg, o. 100a	Stary Dzierzgoń
33	114E	drzewo	1	dąb szypułkowy	3,36	Wojewoda Elbląski	Rozp. 6/96	1996.06.25	skarb państwa	Ndl. Susz, L. Mortąg, o. 100a	Stary Dzierzgoń
34	115E	drzewo	1	dąb szypułkowy	3,62	Wojewoda Elbląski	Rozp. 6/96	1996.06.25	skarb państwa	Ndl. Susz, L. Mortąg, o. 116m	Stary Dzierzgoń
35	116E	drzewo	1	dąb szypułkowy	3,56	Wojewoda Elbląski	Rozp. 6/96	1996.06.25	skarb państwa	Ndl. Susz, L. Mortąg, o. 116n	Stary Dzierzgoń

Program Ochrony Środowiska dla powiatu sztumskiego na lata 2004 - 20011

Lp.	Nr rejes. WKP	Typ pomnika	Ilość	Gatunek	Obwód	Organ tworzący	Nr aktu	Data aktu	Własność	Opis położenia	Gmina
36	117E	drzewo	1	dąb szypułkowy	4,26	Wojewoda Elbląski	Rozp. 6/96	1996.06.25	skarb państwa	Ndl. Susz, L. Mortąg, o. 116n	Stary Dzierzgoń
37	118E	drzewo	1	dąb szypułkowy	3,11	Wojewoda Elbląski	Rozp. 6/96	1996.06.25	skarb państwa	Ndl. Susz, L. Mortąg, o. 116n	Stary Dzierzgoń
38	119E	drzewo	1	dąb szypułkowy	4,15	Wojewoda Elbląski	Rozp. 6/96	1996.06.25	skarb państwa	Ndl. Susz, L. Mortąg, o. 116n	Stary Dzierzgoń
39	196E	drzewo	1	sosna wejmutka	3,05	Wojewoda Elbląski	Rozp. 13/98	1998.12.28	skarb państwa	Ndl. Susz, L. Królewskie, o.7i	Stary Dzierzgoń
40	197E	drzewo	1	lipa drobnolistna	5,30	Wojewoda Elbląski	Rozp. 13/98	1998.12.28	skarb państwa	Stary Dzierzgoń, po pr. str. do Susza, 100 m przed komunalnym cm.	Stary Dzierzgoń
41		drzewo	2	brzoza brodawkowata	0,75	Rada Miejska	Uchwała IV/25/97	1997.06.05	skarb państwa	Piaski park	Dzierzgoń
42		drzewo	1	buk zwyczajny	1,00	Rada Miejska	Uchwała IV/25/97	1997.06.05	skarb państwa	Chojty	Dzierzgoń
43		drzewo	1	buk zwyczajny, odmiana czerwonolistna	1,43	Rada Miejska	Uchwała IV/25/97	1997.06.05	skarb państwa	Jeziorna, park	Dzierzgoń
44		drzewo	1	buk zwyczajny, odmiana czerwonolistna	1,19	Rada Miejska	Uchwała IV/25/97	1997.06.05	skarb państwa	Piaski	Dzierzgoń
45		drzewo	1	dąb szypułkowy	1,33	Rada Miejska	Uchwała IV/25/97	1997.06.05	skarb państwa	Jeziorna, park	Dzierzgoń
46		drzewo	1	grab zwyczajny	0,93	Rada Miejska	Uchwała IV/25/97	1997.06.05	skarb państwa	Stanowo nad rzeką	Dzierzgoń
47		drzewo	1	grab zwyczajny	0,65	Rada Miejska	Uchwała IV/25/97	1997.06.05	skarb państwa	Nowiny park	Dzierzgoń
48		drzewo	1	grusza pospolita	0,83	Rada Miejska	Uchwała IV/25/97	1997.06.05	skarb państwa	Andrzejowo pastwisko	Dzierzgoń

Program Ochrony Środowiska dla powiatu sztumskiego na lata 2004 - 20011

Lp.	Nr rejes. WKP	Typ pomnika	Ilość	Gatunek	Obwód	Organ tworzący	Nr aktu	Data aktu	Własność	Opis położenia	Gmina
49		drzewo	1	grusza pospolita	0,67	Rada Miejska	Uchwała IV/25/97	1997.06.05	skarb państwa	Stanowo	Dzierzgoń
50		drzewo	1	grusza pospolita	0,55	Rada Miejska	Uchwała IV/25/97	1997.06.05	skarb państwa	Chojty	Dzierzgoń
51		drzewo	1	grusza pospolita	0,55	Rada Miejska	Uchwała IV/25/97	1997.06.05	skarb państwa	Chojty	Dzierzgoń
52		drzewo	1	jabłoń domowa	0,40	Rada Miejska	Uchwała IV/25/97	1997.06.05	skarb państwa	Droga Żuławka Szt. Jasna	Dzierzgoń
53		drzewo	aleja 3	jarząb szwedzki	0,35-0,40	Rada Miejska	Uchwała IV/25/97	1997.06.05	skarb państwa	Żuławka Sztumska	Dzierzgoń
54		drzewo	1	jesion wyniosły	0,90	Rada Miejska	Uchwała IV/25/97	1997.06.05	skarb państwa	Spalonki	Dzierzgoń
55		drzewo	1	jesion wyniosły	0,75	Rada Miejska	Uchwała IV/25/97	1997.06.05	skarb państwa	Bruk park	Dzierzgoń
56		drzewo	1	klon zwyczajny	0,99	Rada Miejska	Uchwała IV/25/97	1997.06.05	skarb państwa	Nowiny park	Dzierzgoń
57		drzewo	7	klon jawor	0,70-0,75	Rada Miejska	Uchwała IV/25/97	1997.06.05	skarb państwa	Piaski park	Dzierzgoń
58		drzewo	1	lipa drobnolistna	1,76	Rada Miejska	Uchwała IV/25/97	1997.06.05	skarb państwa	Nowiny park	Dzierzgoń
59		drzewo	1	lipa drobnolistna	1,69	Rada Miejska	Uchwała IV/25/97	1997.06.05	skarb państwa	Budzisz cmentarz	Dzierzgoń
60		drzewo	1	lipa drobnolistna	1,65	Rada Miejska	Uchwała IV/25/97	1997.06.05	skarb państwa	Budzisz cmentarz	Dzierzgoń
61		drzewo	1	lipa drobnolistna	1,54	Rada Miejska	Uchwała IV/25/97	1997.06.05	skarb państwa	Budzisz cmentarz	Dzierzgoń
62		drzewo	2	lipa drobnolistna	1,24	Rada Miejska	Uchwała IV/25/97	1997.06.05	skarb państwa	Nowiny	Dzierzgoń
63		drzewo	1	topola czarna	1,70	Rada Miejska	Uchwała IV/25/97	1997.06.05	skarb państwa	Kolonia Bagart	Dzierzgoń
64		drzewo	1	topola czarna, forma głowiasta	1,30	Rada Miejska	Uchwała IV/25/97	1997.06.05	skarb państwa	Bagart	Dzierzgoń
65		drzewo	1	topola czarna	1,27	Rada Miejska	Uchwała IV/25/97	1997.06.05	skarb państwa	Kolonia Bagart	Dzierzgoń

Program Ochrony Środowiska dla powiatu sztumskiego na lata 2004 - 2011

Lp.	Nr rejes. WKP	Typ pomnika	Ilość	Gatunek	Obwód	Organ tworzący	Nr aktu	Data aktu	Własność	Opis położenia	Gmina
66		drzewo	1	topola czarna	1,25	Rada Miejska	Uchwała IV/25/97	1997.06.05	skarb państwa	Piaski park	Dzierzgoń
67		drzewo	1	topola kanadyjska	1,42	Rada Miejska	Uchwała IV/25/97	1997.06.05	skarb państwa	Bagart	Dzierzgoń
68		drzewo	1	wierzba biała	1,10	Rada Miejska	Uchwała IV/25/97	1997.06.05	skarb państwa	Stanówko nad Młynówką	Dzierzgoń

8.1.1.4 Tereny zieleni urządzonej

Mianem zieleni urządzonej określa się obszary różnej wielkości i rangi stworzone przez człowieka. Na terenie powiatu sztumskiego należą do nich: parki podworskie, parki miejskie i wiejskie, cmentarze, oraz ogrody działkowe. Rola terenów zieleni urządzonej wiąże się z kształtowaniem warunków przestrzennych i zdrowotnych, z wpływem na lokalny klimat, na walory estetyczne krajobrazu. Obszary te są także miejscem wypoczynku i rekreacji dla mieszkańców.

Poniżej przedstawiono tabelaryczne zestawienie obszarów zieleni urządzonej na terenie powiatu sztumskiego:

Tabela 42 Parki miejskie/wiejskie

Lp.	Nazwa parku	Powierzchnia [ha]	Lokalizacja	Cenne drzewostany	Stan utrzymania
1.	Miejski	3,5	Sztum, os. Parkowe	Drzewopstan mieszany	dobry
2.	Wiejski	1,0	Gościszewo, gm. Sztum	Drzewostan mieszany	dobry
3.	Wzgórze Zamkowe	3,5	Północno – wschodnia część miasta Dzierzgonia		Potrzeba przeprowadzenia rewitalizacji
4.	Blunaki	2,25	Blunaki (gm. Dzierzgoń)	Pozostały drzewa głównie przy granicy parku – kasztanowiec, wierzba wiciowa biała; pozostałe to dęby, grab, lipa drobnolistna	Zdewastowany
5.	Nowiec	2,5	Wieś Nowiec (gm. Dzierzgoń)	Pozostały Nieliczne drzewa	Zdewastowany
6.	Ogród dendrologiczny	4	Dzierzgoń	Ogród w trakcie powstawania	Bardzo dobry

Tabela 43 Parki podworskie

Lp.	Nazwa parku	Powierzchnia [ha]	Lokalizacja	Cenne drzewostany	Stan zachowania
1.	Park przydworski	b.d.	Monasterzysko Wielkie (gm. Stary Dzierzgoń)	b.d.	b.d.
2.	Relikt parku przydworskiego		Kielmy (gm. Stary Dzierzgoń)		
3.	Park krajobrazowy - pozostałość		Piaski (gm. Stary Dzierzgoń)		
4.	Relikt parku przydworskiego		Protajny (gm. Stary Dzierzgoń)		
5.	Mały park krajobrazowy z początku XX wieku		Nowy Folwark (gm. Stary Dzierzgoń)		
6.	Mały park przydworski,		Lubochowo		

	kompozycja z końca XIX wieku		(gm. Stary Dzierzgoń)		
7.	Park podworski		Dworek (gm. Mikołajki Pomorskie)	Aleja prowadząca przez teren folwarku	
8.	Zespół dworsko - parkowy		Cieszymowo 1 (gm. Mikołajki Pomorskie)		
9.	Zespół dworsko - parkowy		Stążki (gm. Mikołajki Pomorskie)		
10.	Zespół dworsko – parkowy		Cieszymowo (gm. Mikołajki Pomorskie)		
11.	Zespół dworsko - parkowy		Minięta Szlacheckie (gm. Mikołajki Pomorskie)		
12.	Park podworski		Balewo (gm. Mikołajki Pomorskie)		
13.	Park podworski		Cieszymowo II (gm. Mikołajki Pomorskie)		
14.	Nowiny	2,5	Nowiny (gm. Dzierzgoń)	Najstarsze lipy mają 220 lat, starodrzew najczęściej 100 – 160 lat	Dobry
15.	Bruk	5,5	Bruk (gm. Dzierzgoń)	Dęby szypułkowe, jesion wyniosły odmiana zwisająca, żywotniki olbrzymie	Dobry
16.	Jeziorno	4,8	Jeziorno (gm. Dzierzgoń)	Buk purpurowy o wysokości 23 m, dąb szypułkowy	zaniedbany
17.	Sporowo - Minięta	1,2	Około 500 m na południe od wsi Minięta (gm. Dzierzgoń)	Park posiadał charakter leśny, pozostały tylko pojedyncze kępy starodrzewia głównie 140 – 180 letniego	Zdewastowany
18.	Piaski	0,5	Piaski koło Bruku (gm. Dzierzgoń)	2 brzozy brodawkowate, 7 klonów jaworów, 1 topola czarna	zdewastowany

19.	Stanowo	0,5	Stanowo (gm. Dzierzgoń)		
20.	Prakwice	5,0	Prakwice (gm. Dzierzgoń)		
21.	Park przypałacowy	12,7	Waplewo Wielkie (gm. Stary Targ)		
22.	Park podworski		Stary Dwór (gm. Stary Targ)		
23.	Przydworski ogród o charakterze parkowym		Tropy Sztumskie (gm. Stary Targ)		
24.	Ogród przydworski		Mleczewo (gm. Stary Targ)		
25.	Park podworski		Zielonki (gm. Stary Targ)		
26.	Park podworski		Klecewo (gm. Stary Targ)		
27.	Park		Trankwice (gm. Stary Targ)		
28.	Park przydworski		Trankwice (gm. Stary Targ)		
29.	Park podworski		Grzymała (gm. Stary Targ)		
30.	Park podworski Pozolia II		Pozolia II (gm. Stary Targ)		
31.	Park podworski Pozolia I		Pozolia I (gm. Stary Targ)		
32.	Park podworski		Kościelec (gm. Stary Targ)		

Tabela 44 Cmentarze

Lp.	Nazwa cmentarza	Powierzchnia (ha)	Lokalizacja	Cenne drzewostany	Stan zachowania
1.	Dawny ewangelicki	0,37	Górki (gm. Stary Dzierzgoń)	Lipy	Dobry
2.	Dawny ewangelicki	0,06	Gisiel (gm. Stary Dzierzgoń)	-	-
3.	Dawny ewangelicki	0,3	Folwark (gm. Stary Dzierzgoń)	Lipy i świerki	dobry
4.	Dawny ewangelicki, obecnie rzymsko-katolicki	0,30	Przezmark (gm. Stary Dzierzgoń)	-	-
5.	Założony na początku XX w.	0,17	Protajny (około 300 m na zachód od wsi; gm. Stary Dzierzgoń)	dęby	dobry
6.	Założony w XIV w. jako rzymsko-katolicki, od XVI	0,16	Myślice (gm. Stary Dzierzgoń)	-	-

	w ewangelicki				
7.	Dawny ewangelicki obecnie rzymsko-katolicki	1,25	Myślice (gm. Stary Dzierzgoń)	Świerki, buki, dęby	dobry
8.	Ewangelicki	0,14	Mortąg (gm. Stary Dzierzgoń)	Świerki i dęby	dobry
9.	Dawny cmentarz rodowy, dworski (nieczynny)	0,22	Monasterzysko Wielkie (gm. Stary Dzierzgoń)	Lipy	dobry
10.	Założony na początku XX w.	0,02	Popity, po wschodniej stronie drogi do Koszaj, wśród pól, nieczynny (gm. Stary Dzierzgoń)	-	Zieleń zdewastowana
11.	Założony na początku XX w.	0,03	Popity, położony po zachodniej stronie drogi na Kornele, około 400 metrów na zachód od wsi, nieczynny (gm. Stary Dzierzgoń)	-	Zniszczona zieleń
12.	Założony w połowie XIX wieku	0,04	Porzecze, około 1 km na pn.-wsch. od miejscowości (gm. Stary Dzierzgoń)	lipy	-
13.	Założony w XVIII w.	0,42	Matule, położony w pn.-zach. części wsi (gm. Stary Dzierzgoń)	Aleja lipowa, dęby, klony	dobry
14.	Rzymsko-katolicki, przykościelny	b.d.	Stare Miasto (gm. Stary Dzierzgoń)	Lipy, dęby, jesiony i klony	dobry
15.	Rzymsko-katolicki	1,77	Stary Dzierzgoń, w pd. Części wsi, przy drodze do Susza	-	-
16.	Rzymsko-katolicki	0,31	Lubochowo (gm. Stary Dzierzgoń)		dobry
17.	Rzymsko-katolicki	0,41	Milikowo (gm. Stary Dzierzgoń)	świerki	dobry
18.	Ewangelicki	0,36	Buczniak (gm. Stary Dzierzgoń)	-	-
19.	Ewangelicki	0,12	Przezmark (gm. Stary Dzierzgoń)	-	-
20.	Ewangelicki	0,26	Przezmark (gm. Stary Dzierzgoń)	-	-
21.	Ewangelicki	0,56	Stary Dzierzgoń, w pd. Części wsi, przy drodze do Susza	-	-

22.	Cmentarz wraz z kościołem p.w. św. Anny		Krasna Łąka (gm. Mikołajki Pomorskie)		
23.	Cmentarz komunalny w Dzierzgoniu	4,53	Dzierzgoń	Młody drzewostan, prowadzone sukcesywnie nowe nasadzenia	Dobry
24.	Cmentarz parafialny w Dzierzgoniu (nieczynny)	0,51	Dzierzgoń	Żywotniki, kasztanowce, jesion wyniosły	dobry
25.	Cmentarz parafialny w Bągarcie	0,5	Około 100 m od wsi (gm. Dzierzgoń)	Nieliczny drzewostan, cmentarz położony przy parowie	Dobry
26.	Cmentarz parafialny w Żuławce Sztumskiej	0,5	Żuławka Sztumska (gm. Dzierzgoń)		Dobry
27.	Cmentarz luterański w Dzierzgoniu, ul. Żurawia (nieczynny)	0,2	Dzierzgoń	Jesion wyniosły odmiana zwisająca, lipa, jesiony	Dobry
28.	Cmentarz ewangelicki w Dzierzgoniu, ul. Słowackiego (nieczynny)	0,3	Dzierzgoń	Świerki, jesiony, lipa	Dobry
29.	Kirkut Dzierzgoń, ul. Słoneczna (nieczynny)	0,76	Dzierzgoń	Lipa, jesiony, świerki, dęby	Dobry
30.	Stanówko (nieczynny)	0,05	gm. Dzierzgoń		
31.	Stanowo (nieczynny)	0,2	gm. Dzierzgoń		
32.	Budzisz (nieczynny)	0,1	gm. Dzierzgoń		
33.	Tyweży (nieczynny)	0,15	gm. Dzierzgoń		
34.	Żuławka Sztumska (nieczynny)	0,3	gm. Dzierzgoń		
35.	Parafialny	0,3	Dąbrówka Malborska (gm. Stary Targ)		
36.	Parafialny	0,63	Kalwa (gm. Stary Targ)		
37.	Parafialny	0,18	Nowy Targ (gm. Stary Targ)		
38.	Parafialny	0,51	Stary Targ		
39.	Parafialny	0,15	Szropy (gm. Stary Targ)		
40.	Parafialny	0,17	Waplewo Wielkie (gm. Stary Targ)		

Tabela 45 Ogrody działkowe

Lp.	Nazwa ogrodu	Powierzchnia [ha]	Lokalizacja	Cenne drzewostany	Stan utrzymania
1.	Polski Związek Działkowców	7,34	Północno – zachodnia część miasta Dzierżonia	Drzewa owocowe	Bardzo dobry

8.1.1.5 Fauna

Świat zwierząt reprezentowany jest na terenie powiatu sztumskiego w obrębie lasów przez szereg gatunków lądowych i wodnych. Należą do nich:

Ptaki – kuropatwa, bażant zwyczajny, dzikie gęsi, dzikie kaczki, bociany (w tym bocian czarny), żurawie, czaple, bieliki, kanie rude i czarne, orliki krzykliwe,

Zwierzyna gruba — jeleni szlachetny (300 szt.), sarny (3000 szt.), dziki (550 szt.), oprócz tego występują również daniela i czasem pojawiają się łosie i wilki.

Zwierzyna drobna — lisy, zające, borsuki, gryzonie, jenoty, bobry, wydry, norki amerykańskie, kuny i inne. Występują również gady (jaszczurka zwinka, padalec, zaskroniec, żmija zygzakowata) i płazy (kumak nizinny, huczek ziemny, ropucha szara i zielona, rzekotka drzewna, traszka zwyczajna).

Na zbiornikach wodnych żyją liczne gatunki ptactwa wodnego.

Nadleśnictwo Kwidzyn nadzoruje gospodarkę łowiecką w 25 obwodach, dzierżawionych przez 13 kół łowieckich.

Na terenie powiatu nie rejestruje się negatywnych zjawisk dotyczących fauny. Od kilku lat prowadzi się profilaktyczne zrzuty szczepionek przeciw wściekliźnie i zjawisko to obecnie nie występuje na obszarze powiatu. Prawidłowo prowadzona gospodarka łowiecka ma na celu dostosowanie populacji zwierzyny łownej do pojemności środowiska.

Źródło: Dane Nadleśnictwa Kwidzyn, 2003.

Źródła zagrożeń dla fauny i flory

W wyniku wielowiekowej działalności człowieka na terenach obecnego powiatu sztumskiego nastąpiło przeobrażenie naturalnej szaty roślinnej. Obecnie również zachodzi proces jej stopniowej degradacji, z przyczyn wymienionych poniżej:

Tabela 46 Zagrożenia dla szaty roślinnej powiatu sztumskiego, sposoby ich eliminacji i minimalizacji

Lp.	Identyfikacja zagrożeń	Sposób eliminacji i minimalizacji zagrożeń
1.	Zanieczyszczenie wód	Rozbudowa systemu oczyszczania ścieków, kanalizowania wsi i zaopatrzenia w wodę, wprowadzenie systemu oczyszczania ścieków burzowych, zabudowa biologiczna rzek, strumieni oraz terenów wokół zbiorników wodnych, przeciwdziałanie przekształcaniu łąk na grunty orne, ograniczenie stosowania nawozów mineralnych i środków ochrony roślin w miejscach położonych w sąsiedztwie cieków i zbiorników wodnych, możliwość budowy przydomowych oczyszczalni ścieków tylko w zabudowie rozproszonej.
2.	Zanieczyszczenie powietrza	Ocieplanie budynków, modernizacja systemów ogrzewania na wykorzystujące źródła czystej energii i energii odnawialnych.
3.	Zanieczyszczenie powierzchni ziemi	Zbiórka, segregacja i wywóz odpadów stałych, likwidacja starych składowisk odpadów i rekultywacja terenu.

Lp.	Identyfikacja zagrożeń	Sposób eliminacji i minimalizacji zagrożeń
4.	Zmiany poziomu wód gruntowych	Budowa i konserwacja zastawek na ciekach wodnych, renaturalizacja głównych cieków
5.	Niezgodność z siedliskiem składu gatunkowego, struktury przestrzennej i wiekowej drzewostanów	Regulacja struktury gatunkowej i wiekowej drzewostanów, dolesianie luk i przerzedzeń, poprawki i uzupełnienia, porządkowanie powierzchni i przygotowanie gleby pod odnowienia, pielęgnacja upraw, wprowadzanie podszytów zgodnych z siedliskiem, utrzymanie odpowiedniej struktury zbiorowiska leśnego, cięcia pielęgnacyjno-hodowlane i ochronne, odnowienie lasu w drodze samosiewu, siewu lub sadzenia, przebudowa drzewostanów.
6.	Zagrożenia drzewostanów ze strony owadów	Prognozowanie występowania owadów, m.in. przez wykładanie pułapek, wyszukiwanie i usuwanie zasiedlonych drzew stojących, usuwanie części drzew przewróconych lub złamanych w wyniku działania czynników abiotycznych, mechaniczne rozdrabnianie gałęzi i resztek po wyróbce drewna, z pozostawieniem ich na powierzchni, ograniczanie ilości owadów poprzez korowanie surowca drzewnego, chwytywanie owadów w pułapki, zwalczanie biologiczne i chemiczne.
7.	Zagrożenia drzewostanów przez pasożytnicze grzyby	Zwalczanie huby korzeniowej poprzez zabezpieczanie pni po ściętych drzewach preparatami biologicznymi, usuwanie niektórych drzew porażonych.
8.	Szkody wyrządzone przez ssaki kopytne w ekosystemach leśnych i nieleśnych	Zabezpieczanie upraw leśnych i odnowień przed zgryzaniem, poprzez wykonanie nowych ogrodzeń oraz naprawienie już istniejących, zabezpieczanie upraw rolnych przez grodzenie i stosowanie repelentów, regulacja populacji.
9.	Pożary	Wykonanie pasów przeciwpożarowych, utrzymanie dróg pożarowych w stanie przejezdności, usuwanie krzewów, drzew pod liniami energetycznymi i wokół transformatorów, gaszenie pożarów, budowa nowych i remont istniejących dostrzegalni przeciwpożarowych, oczyszczanie punktów czerpania wody, porządkowanie terenów zagrożonych z materiałów łatwopalnych, remont i wymiana tablic informacyjnych o zagrożeniach pożarowych.
10.	Niepożądany kierunek zmian w zbiorowiskach nieleśnych	Koszenie łąk i usuwanie niepożądanych drzew i krzewów, w celu zachowania nieleśnych zbiorowisk roślinnych, utrzymanie gruntów uprawnych – zespołów tradycyjnych upraw i związanych z nimi zbiorowisk segetalnych.
11.	Zmniejszanie się liczebności (bogactwa) gatunków roślin	Eliminacja nadmiernej konkurencji osobników ekspansywnych, utrzymanie właściwych stosunków wodnych i zachowanie gospodarki ekstensywnej i pierwotnych sposobów użytkowania rolniczego, ochrona gatunków zagrożonych.
12.	Opanowywanie przez ekspansywne gatunki obcego pochodzenia siedlisk właściwych dla rodzimej flory i fauny	Usuwanie mechaniczne drzew i krzewów obcego pochodzenia, w stosunku do najbardziej ekspansywnych (czeremcha amerykańska, klon jesionolistny, robinia) wspomagane preparatami chemicznymi, podobnie w stosunku do roślin zielnych zagrażających rodzimym gatunkom specjalnej troski.
13.	Zanikanie i przekształcanie siedlisk gatunków zwierząt	Zachowanie różnorodności, powierzchni i właściwego środowiska życia zwierząt, sterowanie zagęszczeniem, strukturą gatunkową, wiekową i przestrzenną grup zwierząt.
14.	Rozprzestrzenianie się obcych gatunków zwierząt	Ograniczanie liczebności gatunków pierwotnie nie występujących, a stanowiących zagrożenie dla istnienia gatunków rodzimych.
16.	Nieszczęśliwe zdarzenia losowe, którym ulegają zwierzęta	Okresowe przetrzymywanie i leczenie zwierząt wymagających opieki, odpowiednie oznakowanie dróg przecinających korytarze ekologiczne, budowa przejść dla zwierząt nad lub pod drogami.
17.	Zagrożenie wścieklizną	Redukcja lisów i jenotów.
18.	Zużycie techniczne zabytków budownictwa i architektury	Konserwacja i rewaloryzacja.

Lp.	Identyfikacja zagrożeń	Sposób eliminacji i minimalizacji zagrożeń
19.	Zniekształcenie krajobrazu	Prace rekonstrukcyjne, w tym np. przycinanie gałęzi wierzb przydrożnych (ogławianie).
20.	Brak ciągłości wykupu gruntów prywatnych	Zapewnienie ciągłości finansowania i wymiany gruntów zamiennych na cele budowlane.
21.	Przerwanie powiązań przyrodniczych	Wyłączenie z zabudowy zwartej terenów strategicznych powiązań przyrodniczych z otoczeniem oraz biologiczne ich wzbogacenie, wykonywanie pod drogami przepustów i budowy przejść nad drogami przecinającymi połączenia przyrodnicze powiatu

8.1.2 PROGRAM POPRAWY W SEKTORZE: LASY

Cel strategiczny:

Zwiększenie lesistości powiatu i racjonalna eksploatacja zasobów leśnych

Cele średnioterminowe do roku 2011:

1. Wzrost lesistości powiatu poprzez zalesianie gruntów porolnych i zdegradowanych,
2. Ochrona zasobów leśnych i poprawa kondycji przyrodniczej obszarów leśnych oraz ich otulin,
3. Uregulowanie granicy leśno – polnej.

Cele krótkoterminowe do roku 2007 i kierunki działań:

1. Zalesianie gruntów wyłączonych z użytkowania rolniczego i terenów zdegradowanych,
2. Użytkowanie zasobów leśnych w sposób zgodny z zasadami ochrony przyrody, bioróżnorodności i krajobrazu,
3. Ochrona przeciwpożarowa.

Efekty działań:

- zwiększenie atrakcyjności turystycznej i rekreacyjnej powiatu
- wzmocnienie wodochronnych, glebochronnych i klimatotwórczych funkcji lasów

8.1.3 PROGRAM POPRAWY W SEKTORZE: OBSZARY CHRONIONE I TERENY ZIELENI URZĄDZONEJ

Cel strategiczny:

Ukształtowanie i ochrona powiatowego systemu obszarów ochronnych oraz rozwój terenów rekreacyjnych

Głównymi wyznacznikami w zakresie osiągnięcia celów strategicznych jest wdrożenie sieci obszarów i obiektów chronionych na mocy przepisów ustawy o ochronie przyrody, ukształtowanie terenów otwartych i zachowanie ciągłości systemów ekologicznych oraz wyznaczenie terenów dla rozwoju funkcji turystycznych i agroturystycznych.